

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSKEGA ŽELEZNIŠKEGA NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Boschetto, 5
Telefon 1570.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
ooo Rokopisi se ne vračajo. ooo

Naročnina
za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Draginja narašča - kaj bo?

To so besede, katere je slišati vsaki dan nešteto krat v železničarskih krogih.

Posebno ženske so, ki jim dela draginja preglavice in prav nič izvanrednega ni, če se potrudijo od branjevca do branjevca, od trgovca do trgovca i. t. d. do vseh tistih velevarnih faktorjev vsakdanjega življenja katerih naloga je poskrbeti občinstvu potrebnih živil in drugih potrebščin, samim sebi pa kolikor mogoče lep dobiček.

Nada, da morda mesar na drugem koncu mesta ceneje seka, kakor oni v sošiščini, vspodbuja naše ženske, da se ne vstrašijo dolgih potov, toda zaman, kajti kakor da bi se zmenili, ne odjenja nobeden kupec niti za vinar. To je vsakdanja slika, ki se nam nudi. Človek bi si vendar mislil, da pridejo, če že ne železničarji, vsaj njih ženske do spoznanja, da tako ne gre naprej. Na štedilniku je vedno več praznega prostora, lonci imajo velikanske dimenzije in se poleg tega kažejo kakor brez dna, krušni nož je preoster in vedno pregloboko zareže, če prosijo otrok kruha, v denarnici pa vlada kronična suša, ki je vzrok vseh teh žalostnih prikazni. Vsak četrt vina, ki ga je mož zaužiti na progi, ko je opravljal težko službo, opazi ženska takoj na nosu moža, ko je ta odložil svoj »zohel«. Toraj vse potrebno in nepotrebno se vidi in kritikuje, da, čisto tudi dejansko potrja — vse vsled draginje.

Kaj bi pa bilo najpotrebnejše in edino sredstvo, priti naraščajoči draginji v okom, to je ne samo železničarjem, temveč tudi njih ženicam španska vas. Slišale so o organizaciji, same so bile nešteto krat navzoče na najraznovrstnejših shodih, kjer se je razpravljalo o najvažnejših stvareh, seveda tudi o draginji in njih vzrokih. Prišle so končno do prepričanja, da je dobro, če je mož član organizacije in nič nenavadnega več ni, če pride okrog prvega ženica k blagajniku podružnice, da vplača mesečni prispevek za svojega moža, ker bi ta utegnil to — pozabiti. Velika večina naših boljših polovic je toraj tozadevno spoznala važnost združevanja in je v veliko slučajih prav dobra soboriteljica v svetovnem boju proletarijata proti kapitalu.

Vse to spoznanje pa ne zadostuje in skrajni čas je, da svoj duševni obzor razširimo, da pogledamo okrog sebe in se vprašamo: Je-li treba, da hitimo od ene trgovine do druge, tja do konca mesta, pričakuje, da se nam posreči kupiti potrebno stvar za vinar ceneje nego v neposredni bližini? Gotovo ne. Treba je pa, da spoznamo neovrgljivo resnico, da potrebujemo tudi v boju proti draginji v prvi vrsti samopomoči. Treba je, da spoznamo poleg politične in strokovne organizacije tudi potrebo gospodarsko-zadružne organizacije, toraj onega sredstva, ki nas lahko reši prekupovalskega oderuštva. Če si ogledamo samo

svojo najbližjo okolico in nismo popolnoma slepi, potem se nam mora tudi v možganih razjasniti. Brez ozira na visoko politiko — za katero seveda nismo zreli — tudi ne glede na vzroke, zakaj se ne odpravi mej na Balkanu in zakaj se ne odpravi visokih colnin, ki bi olajšale uvoz tujih pridelkov, nam zadostuje, če opazujemo razvoj in napredek, najbližjega trgovca in kmalu bomo na jasnem, kje tiči velik del vzrokov draginje. X. Y. pričel je komaj pred tremi leti v sosedovi hiši s prav skromno branjarjo, ki se mu je v tem času razvila v prav lepo trgovino in v obče v zadnjem času govori, da namerava kupiti hišo, v kateri je doslej plačeval za svoje prostore najemnino. Vsi mi pa, ki smo okrog njega, v tem času nismo prihranili niti vinarja, da celo naš gospodarski položaj se je precej občutno poslabšal vzlic vsemu štedenju in izvanrednim matematičnim zmožnostim naših ženic. Bi-li ne bilo to lahko drugače? Cenjena čitateljica, ne zmajuj z glavo! To niso utopije. Dejstva so, za katera imamo že nešteto dokazov. Zdi se ti smešno, če se spomniš tistih par grošev, ki jih bo mož prvega domu prinesel, pozabiš pa, da jih bo dobila tudi tvoja prva, druga, tretja itd. sosedinja in, da jih vse skupaj ponesete X. Y.

Bi-li ne bilo mogoče, da jih mesto X. Y. nesete sami sebi in na ta način sezidate lepo trgovino za vas vse, mesto da jo ima sam X. Y.?

Da, prijateljice, to je pot, za katero se doslej niste brigale ne vi in tudi ne vaši možje, čeprav je to edina pot, ki nas bo v doglednem času rešila vse naraščajoče draginje. Seveda s tem ni rečeno, da na mah pojenja vsa beda in siromaštvo, ali če smo napravili prvi korak, najdemo tudi stališče za družega in tretjega, dokler končno ne dospemo na konec mesta, do tistega branjevca, ki prodaja za vinarje ceneje.

Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača, se glasi star pregovor in ta je danes morda bolj v veljavi, kakor svoj čas, ko se ga je prvič rabilo. Le združenimi močmi na političnem, strokovnem in gospodarskem polju, bo zmaga naša v našo lastno in v korist vsega človeštva.

Snujte in pridružujte se gospodarskim organizacijam in vprašanje: Kaj bo? izgine z dnevnega reda.

Nova uredba železničarskih dnin.

Tržaško državno železniško ravnanje razglasa sledeči

Št. 438/I.

Trst, 4/III. 1910

Službeni ukaz

vsem službenim mestom.

Predmet: Določbe za plače delavcev v normalni dninski službi.

Odpravlja okrožnico št. 223 od 29. junija 1907 d. ž. z. št. 20730/I. glede delavskih

plač se izdajajo za plačo delavcem v normalni dninski službi provizorično, in sicer za toliko časa, dokler c. kr. železniško ministerstvo ne izda posebnega službenega reda za tiste kategorije delavcev, ki danes še nimajo tozadevnih predpisov — sledeče določbe:

I.

Začetna plača stalnih delavcev; dolžilo plače za novospregate pomožne delavce.

Delavcem v normalni dninski službi se prištevajo: *profesijonisti* kurilnic in obratnih delavnic, električnih naprav za razsvetljavo, oddelkov za proizvodnjo plina, v službi na postaji, v službi pri vzdrževanju prog in v delavnicah za napravo znamenjskih sredstev, nadalje *navadni delavci*, kot pomočniki v kurilnicah in delavnicah, predkurjači, čistilci, delavci pri obratni plošči, premogarji itd. v kurilnicah; oddelkovodje, predelavci in delavci na progi oddelka za vzdrževanje prog; skladišni delavci, zavirači, delavci na postaji za prometno službo in delavci v skladiščih za material. Za *navadne delavce vseh vrst službe* se določa začetna (temeljna) plača po določbah nižje označene dninske tabele.

Te plače so določene na podlagi povprečnih in se zlagajo z v dotičnih krajih običajnimi plačami, ali pa celo presegajo tiste, ki so običajne v tujih podjetjih.

Pri vsprejemu novih delavcev do stalnega oziroma normiranega števila se imajo takoj v tabeli označene plače pripoznati.

Kot stalno stanje delavstva je smatrati tisto, ki je potrebno pod *normalnimi razmerami* za nemoteno opravljanje službe, ne glede na to, če je isto normirano ali pa tozadevna določba prepuščena eksekutivni službenim mestom.

Če je v izvanrednih ali pa v redno ponavljajočih se slučajih *neobhodno potrebno*, da se vsprejmo *pomožni delavci*, potem je za to pritegnitev osebno odgovoren dotični službeni predstojnik. V takih slučajih se lahko, če razmere dopuščajo, določi nižjo plačo, kakor je označena v tabeli. Da to vpoštevajo, je iz stališča obratne varčnosti celo *dolžnost* istih službenih predstojnikov.

Predstojnikom kurilnic, oddelkov za vzdrževanje prog, obratnih vodstev in obratnih uradov je pa nasprotno tudi dovoljeno, da pri vsprejetju pomožnih delavcev v neizogibnih, nujnih slučajih, kakor pri elementarnih nezgodah itd. določijo tudi višje plače od onih, ki so označene v tabeli.

Pomožnim delavcem ima službeni predstojnik takoj pri nastopu službe povedati, da so samo začasno uslužbeni.

Za *profesijoniste* ni mogoče z ozirom na menjajoče se razmere v ponudbi in vprašanju in z ozirom na različnost obrtov določiti enake začetne plače.

Določitev začetnih plač, kojih definitivna uredba se sme izvršiti le po eni pri-

merni poskusni delavni dobi, se prepušča dotičnim predstojnikom kurilnic, obratnih delavnic, oddelkov za vzdrževanje proge ter obratnih uradov, pri čemer se z gotovostjo predpostavlja, da bodo postopali v mejah razpoložljivega kredita vedno z največjo varčnostjo. Začetne plače, ki so označene v tabeli, ostanejo toliko časa veljavne, dokler jih v celoti ali pa deloma ne spremeni c. kr. drž. žel. ravnateljstvo.

Tozadevne, spremenjenim razmeram posameznih krajev odgovarjajoče in utemeljene predloge staviti, je dolžnost vsakega službenega predstojnika.

II.

Perijodično povišanje plač: Kompetenca zato:

Delavcem v normalni dninski službi se ne more dati pravice do povišanja plače po preteku gotovih terminov v tem smislu, kakor je to določeno za povišanje stalno nastavljenih uslužbencev.

Vsekakor se bo pa po možnosti oziralo na to, da dobe *profesijonisti* 20 vin. na dan povišanja vsaki dve leti in navadni delavci vsake tri leta, seveda če bodo zato zadoštovali po predstojnikih zahtevani krediti in če je opravljanje službe povoljno.

Tako pri *profesijonistih*, kakor pri *navadnih delavcih* se pa dopušča v slučajih *izvanredne pridnosti in zmožnosti* povišanje plače tudi prej kakor v določeni dobi, če to dovoljujejo razpoložljiva sredstva; nasprotno se pa morajo v normalni dninski službi nahajajoči se delavci izključiti od povišanja plače, če so se kaj pregrešili ali če njih službovanje ni povoljno, ako sicer iz službenih ozirov ne kaže, da se jim sploh službo odpove.

Vsa perijodična povišanja plače se morejo izvršiti izključno le 1. januarja in 1. julija vsakega leta.

Kompetenco zato se prepušča pri rednih perijodičnih povišanjih plač načelnikom dotičnih oddelkov in seveda tudi obratnim vodstvom glede tem podrejenih postaj.

Postajnim delavcem povišuje perijodično plače strokovni oddelek za prometno službo, onim materialnih skladišč pa strokovni oddelek za financijelno, računsko in materialno depozitno službo. Predstojniki ravnokar imenovanih eksekutivno službenih mest nimajo pravice tozadevnega predlaganja.

III.

Delavniki, delavni čas, čezurno delo ter njegova odškodnina:

Delavcem v kurilnicah, obratnih delavnicah kakor tudi v električni centrali so predpisani delavni, dnevni delavni čas, odmori itd. v odloku c. kr. železniškega ministerstva od 10/XII. 1898 št. 54579 (Urad. list LXXXIII. iz leta 1898) objavljenem v »delavskem redu« za v delavnicah in kurilnicah zaposleno osebje in izpopolnjenem v smislu odloka c. kr. žel. ministerstva od 4/XI. 1908 št. 57816 (Ur. lt. LI. iz leta 1908) in od 30./XII. 1908 št. 64300 (Ur. lt. L. iz leta 1909), katera izpopolnitev se je izvršila po naročilu c. kr. žel. ministerstva od 10./XII. 1902 št. 37160 (Ur. lt. XIVII. iz leta 1902, v posebni nakladi delavnega reda.

Za delavce signalne delavnice, ki je podrejena oddelku za vzdrževanje proge v Trstu, se je določilo delavni čas z odlokom c. kr. žel. ministerstva od 7. maja 1909 št. 13585/22 a, št. ravn. 10641/III. iz leta 1909.

Za delavce vposlene pri vzdrževanju proge določajo delavni čas, ki naj bo normalno postavljen med 6. uro zjutraj in 6. uro zvečer, z ozirom na službene potrebe, krajevne in klimatične razmere dotični predstojniki oddelkov za vzdrževanje prog. Poldrugourni odmori naj se razdele tako, da odpade najmanj ena ura na opoldanski odmor, a se ne vračunajo v delavni čas.

V Dalmaciji se lahko sporazumno z delavci razdeli delavni čas tako, da je daljši opoldanski odmor in se nadomesti z delom

pred 6. uro zjutraj ali pa po 6. uri zvečer. Delavce, ki čakajo pripravljeni za delo, se odškoduje v primeri s časom s celo ali desetinsko plačo.

Ureditelj delavnega časa za delavce v skladiščih za brzovozno blago se uredi na podlagi inštrukcije II., II. del. odd. 2.

Za delavce v kurilnicah in v postajni službi, ki je odvisna od prometa, se določa dnevna služba po obstoječih določbah glede službe in odmora. Tem zadnjim delavcem, pritiče mesečno dvakratni 16-urni odmor in sicer v dnevnih urah, ali pa enkratni 24-urni odmor, poleg tega pa še, če ni že službeni red tozadevno urejen, vsaki mesec ena nedelja dopoldan za obisk božje službe. Ta dopoldanski odmor pa more biti le tako dolg, kolikor časa cerkveni obred traja.

Delavcem v materialnih skladiščih se določi le za delavnike tudi vsakdanji delavni čas med 6. uro zjutraj in med 6. uro zvečer, s poldrugo uro trajajočim odmorom opoldan, kakor namreč to razmere zahtevajo. Pojm o čezurnem delu in plači tega dela je označen v delavnem redu in pa v § 54.: inštrukcije VIII.

IV.

Vporaba delavcev na mestih slug in poduradnikov.

Za vsa službena mesta so določeni potrebni uslužbenci. Lahko se pa vendar vsled naraščajočega posla zgodi, da bi ne zadoštovalo določeno število n. pr. če se nastavi več vlakovnih ali strojnih partij. V takem slučaju se lahko določi delavce normalne dninske službe kot substitute (namestnike), ki imajo opravljati posle dotičnih slug ali poduradnikov po za te predpisanih turnusih. Za čas te službe dobi dotični delavec plačo »pomožnega poduradnika ali sluge« iste kategorije, v kateri je opravljal službo, če je namreč ta plača višja kakor njegova navadna plača. V Trstu in okolici je treba v takih slučajih vpoštovati tu veljavno doklado 20 vin. na dan. Za čas te službe dobi pa tak delavec tudi postranske zasluge dotične poduradniške ali služabniške kategorije.

Čezurno delo se pa v takih slučajih ne izplačuje.

Za ključavničarje se določa pri vožnji službi dnina 3 kron 20 vin. Pri progovzdrževalni službi dobi delavec iz proge, če opravlja službo čuvaja, za ves čas te službe precej po nastopu redne službe 40 vinarjev na dan več za vsakih začetih 24 ur.

V.

Vporaba izven bivališča.

Za delavce v kurilnicah in v obratnih delavnicah ter v električnih centralah veljajo tozadevne določbe delavnega reda.

Vsi drugi delavci normalne dninske službe, izvzemši pri vožnji službi, dobijo, če se jih uporablja izven domačega kraja, od dne odhoda pa do povratka poldrugo dnino. Če je s to vporabo združeno tudi prenočevanje izven doma in če železnica za take slučaje ni poskrbela za prenočišča, potem je določena dvojna dnina.

Glede delavcev na progi se smatra za domači kraj ali bivališče proga dotičnega prognega mojstra. Vporaba delavcev s proge na tujih progah naj se po možnosti opušča.

VI.

Nastavljenje delavcev.

Če se delavca normalne dninske službe za trajno intimira (da se mu vroči kolekovanova vsprejemnica) na mesto poduradnika ali sluge, potem dobi dnino, ki je določena za pomožne poduradnike in sluge dotične kategorije. V Trstu in okolici dobi poleg tega še 20 vin. doklade na dan.

VII.

Prenehanje službenega razmerja.

Za prenehanje službenega razmerja so merodajne določbe delavnega reda, oziroma § 138 službene pragmatike.

Tisti delavci, katerim se je vsled orožne vaje ali pa vsled 8 tedenskega vojaškega vežbanja službo odpovedalo, se morajo takoj po povratku iz vojaške službe zopet v službo vsprejeti. Če se je delavcem odpovedalo vsled tega, ker je pomanjkalo dela, potem se mora pri zopetnem vsprejemu v prvi vrsti na dotične ozirati.

Predstoječe določbe stopijo z dnem objavljenja v veljavo in se morajo vsem delavcem raztolmačiti.

Vsi oni stalni delavci, ki imajo sedaj nižje plače, kakor so v tabeli označene, dobijo s I./III. t. l. te na novo določene plače.

C. kr. ravnatelj drž. železnice

Galamboš, mp.

Dninska tabela.

Službena postaja	DNINA	Službena postaja	DNINA
	kron		kron
Jesenice	2 60	Rateče-Bela peč . . .	2 30
Dobrava	2 40	Kranjska gora . . .	2 30
Bled	2 40	Dovje	2 30
Bohinjska Bela . . .	2 40	Hrušica	2 30
Soteska	2 40	Javornik	2 40
Nomenj	2 40	Zerovnica	2 20
Bistrica-Bohinjsko		Lesce	2 20
jezero	2 40	Radovljica	2 20
Podbrdo	2 40	Otoče	2 20
Hudajužna	2 40	Podnart Kropa . . .	2 20
Grahovo	2 40	Sv. Jošt	2 20
Podmelec	2 40	Kranj	2 30
Sv. Lucija-Tolmin . .	2 40	Škofjaloka	2 20
Avče	2 40	Medvode	2 20
Kanal	2 40	Vižmarje	2 20
Plava	2 40	Ljubljana c. kr.	
Gorica c. kr. drž.		drž. žel.	2 50
železnica	2 40	Naklo	2 20
Volčjadruga	2 30	Duplje	2 20
Prvačina	2 20	Križe	2 20
Rihenberg	2 20	Tržič	2 40
Štarjel-Kobdilj . . .	2 20	Tavčarjev dvor . . .	2 20
Dutovlje-Skopo . . .	2 20	Černuče	2 20
Repentabor	2 30	Terzin	2 20
Opčina	2 60	Domžale	2 20
Verdela (Sv. Ivan) . .	3—	Jarše-Mengeš	2 20
Rozzol	3—	Homec	2 20
Trst c. kr. drž. žel.		Kamnik	2 20
in prosta luka		Ljubljana dol. žel.	2 50
c. kr. drž. žel. . . .	3 20	Laverca	2 20
Trst-Skedenj	3—	Škofelca	2 20
Trst S. Sabba	3—	Šmarje sap.	2 20
Divča	2 40	Grosuplje	2 20
Rodik	2 40	Boštanj	2 20
Herpelje-Kozina . . .	2 40	Žalna	2 20
Podgorje	2 20	Višnja gora	2 20
Rakitovič	2 20	Zatičina	2 20
Buzet	2 20	Št. Vid pri Zatičini . .	2 20
Roč	2 20	Radohova vas	2 20
Lupoglava	2 20	Št. Lovrenc na Kr. . .	2 20
Borut	2 20	Velika Loka	2 20
Čerovlje	2 20	Trebnje	2 20
Novaki	2 20	Ponikve	2 20
Pazin	2 40	Mirna peč	2 20
Heki	2 20	Rudolfovo	2 30
Sv. Peter v Sumi . . .	2 20	Straža	2 30
minj	2 20	Predole	2 20
Kanfanar	2 30	Čušperk	2 20
Smoljani	2 30	Dobrepolje	2 30
Sv. Vincenc	2 30	Velike Lašče	2 40
Zabronič	2 30	Ortnek	2 40
Vodnjan	2 40	Ribnica	2 40
Galezan	2 40	Stara cerkev	2 40
Pulj	2 60	Kočevje	2 40
Sosiči	2 20	Mirna	2 40
Rovinjsko selo	2 20	Mokronog-Bistrica . .	2 40
Rovinj	2 40	Št. Janž	2 10
Draga	2 40	Knin	2 10
Boršt	2 40	Kalderma	2 10
Riemanje	2 40	Kosovo	2 10
Sv. Ana	3—	Tepljuh	2 10
Monte Castiglione . .	2 80	Siverić	2 10
Javljje	2 80	Derniš	2 10
Milje	2 80	Žitnič	1 90
Škofje	2 60	Unešće	1 90
Dekani	2 60	Koperno	1 90
Koper	2 60	Perković Sl.	1 90
Semedela	2 60	Dolac	1 90
Isola	2 50	Labin	1 90
Strunjan	2 50	Castellvecchio	2 10
Portorose	2 50	Castellvitture	2 10
Sv. Lucija Portor. . .	2 50	Castelcambio	2 10
Št. Jernej	2 50	Castel Abadessa . . .	
Sicciolo	2 40	Cambio	2 10
Salvare	2 30	Sučurac	2 40
Markovac	2 30	Salona	2 40
Caldania	2 30	Split	2 40
Buje	2 40	Dobar	1 90
Tribano	2 30	Verpolje	1 90
Grožnjan	2 30	Sv. Juraj	1 90
Kostanje	2 30	Šibenik	2 40
Završje	2 30	Sinj	2 10
Oprtalj	2 30	Dizmo	2 10
Kopališče Sv. ste-		Dugopolje	2 10
fana-Levada	2 30	Kliš	2 10
Motovun	2 30	Kosa	2 10
Karolja	2 30	Mrgvince	2 10
Rakotole	2 30	Vranjica S.	2 40

Službena postaja	DNINA kron	Službena postaja	DNINA kron
Vizinada	2:40	Brotnice	2:40
Sv. Nedelja	2:40	Vojski dol	2:40
Višnjani	2:40	Mihaniči	2:40
Nova vas	2:50	Ragusavecchia	2:40
Poreč	2:40	Čilipi	2:40
Ronke	2:20	Komaj	2:40
Begliano	2:20	Gruda	2:40
Pieris Turiaco	2:20	Pločice	2:40
Villa Vicentina	2:20	Nagumanac	2:40
Skodovača	2:20	Castelnuovo	2:40
Cervinjan	2:20	Brgat	2:40
St. Peter pri Gorici	2:30	Sutorina	2:40
Dornberg	2:20	Savina	2:40
Batuje	2:20	Gionchetto	2:40
Kamnje	2:20	Gruž	2:40
Dobravlj	2:20	Igalo	2:40
Sv. Križ-Cesta	2:20	Zelenika	2:40
Ajdovščina	2:20	Ombra	2:40
Bela peč	2:30		

Socializem posameznika.

Abditus:

(Konec).

VI.

Nimam namena razpravljati o vzdrževanju ali uživanju. Človekov razum kot najmodernejši zastopnik interesov individija ve in zna najti mejo med škodljivim in dobrim zatajevanjem ter med neizmernim in škodljivim uživanjem. Gre marveč le za to, da vidimo stvari take, kakoršne so v resnici in jih priznavamo.

Sleherni človek je egoist; to tajiti bi se reklo smešiti se. Pri nekaterih je ta naravni čut razvit bolj, pri drugih manj. Neresnično bi bilo, če bi trdil, da je egoizem, skrit v vsakem še tako neznatnem bitju škodljiv, razdirajoč ali pa vedno povsod dober in koristen.

Človeška kultura raste nepretrgoma in neprestano. Ona izvršuje to eminentno nalogo, da uravnava smeri individualnega egoizma v skupen cilj. To je socialna poteza naše dobe.

Človek je rodil delo; delo je rodilo kulturo. Čimbolj pa se množi produktivnost dela po človeku, toliko plemenitejši je človeški rod, toliko plemenitejša so tudi njegova čustva. Z večjo človeško produktivnostjo dozoreva šele nekaka ljubezen do bližnjega, ki se v preteklosti samaobsebi ni mogla vzdržati.

Ker pomenja socializem višji proizvodni sistem kot je sedanj, prehaja analogno z njim tudi človekov egoizem iz dobe brutalnosti in barbarizma v dobo kulture in socialnosti.

S tega stališča je socializem največja ideja, kar jih srečujemo v človeški povestnici.

Zgodovinski materijalizem ima to za slugo, da je pomagal človeku spoznati, da je v vseh časih nastopal človek proti človeku zaradi osebnih koristi te ali one vrste. Vsa dosedanja zgodovina človeške družbe ne obstoji samo iz bojev med posameznimi sloji te družbe, temveč tudi iz boja moža proti možu. Ta boj na višku svojega razvika pomeni boj sloja proti sloju. Vsi ti boji, ki jih imenuje zgodovina kulturne ali gospodarske, so bili iz večine individualno ali pa socialno egoistični; temeljili so v pohlepu za individualnimi ali pa skupnimi koristmi. — Kapitalistična doba je s pomočjo vseh svojih velikih in še nerazvitih sil dala barbarizmu, novo obleko, napravila je ta boj eleganten, dasi nosi ta večna borba na sebi še vse znake nekdanjega barbarizma in nečlovečnosti.

Socializem vsled svojih ciljev nima nalogo ta boj odstraniti, ali pa mu dati le drugo milejšo obliko, temveč njegova naloga je, ta boj plodonosno naložiti, da bo v harmoničnem sodelovanju vseh donasal koristi vsakemu posamezniku v toliki meri, v kolikor je to njegovi naravi dopustno in potrebno.

Zgodovina pripoveduje o brezštevilnih odkritih in skritih bojih, a o nobenem, ki bi imel toliko uspeh, in tako silne cilje kot socialni boj današnje dobe, ki bi se bojeval

tako elegantno, ogibajoč se vsega, kar bi spominjalo na povratek atavizma preteklosti.

Ta boj se v svoji zadnji inštanca naviha boj za in zoper egoizem, za in zoper družbo, za in zoper posameznika.

Oprt na individualni egoizem, potrebuje ta boj v svojih odločilnih trenutkih *ideologije*. Tu ne gre za to, ali biva ideja sama na sebi, ali je samo proizvod materije. Mislim, da je to vprašanje postransko. Marveč za to gre, kar biva, in za korist in potrebo bivajočega. Enostransko se mi zdi, povdarjati samo ta ali oni moment kot končno odločilen. Eno pa stoji: *Ideja je vodilna, odločujoča in največkrat zmagovala.*

Vse one, ki so izprevideli potrebnost in korist ne zgolj boja, temveč tudi možnost realizovanja svoje ideje, veže dolžnost, bojevati se. Pri tem je ideologija zmagovala moč boja. Ta je večna. Gledajoč vedno na samega sebe, se bojuje človek z neizčrpno močjo za svojo najsvetejšo in vedno upravičeno posest — za svoje prepričanje.

Torej: Čemu bi tajili egoizem? Priznati se mora odkrito. Izpopolnjevanje se mora človek v tem boju. Čemu tajiti pretekli barbarizem tega boja? Nauk sledi iz tega, da je treba dati temu boju popolnejši temelj naradi našega egoizma in da je zaradi tega dati drugo podlago potom vzgoje tudi ljudem — s tem družbi. Možnost je dana.

Socializem toraj ne bo nikoli ubil individualnega egoizma. Le obliko njegovega boja ima omiliti v toliko, v kolikor to nujno potrebuje socialna celota.

VII.

Značilno za danes prevladujoče družabno in socialno naziranje je razmerje, v katerem opravlja posameznik svoje delo kot individualno dolžnost napram celoti. Menda ni treba šele povdarjati, da nihče ne vpraša, da je-li sam družbi toliko življenske moči, koliko je od nje potrebuje in jemlje. Vsakdo živi pač tako, kakor more, vzame si življenje tam, kjer mu je to mogoče, in zato lahko imenujemo to razmerje — ki ne pozna nobene družabne in socialne morale in ki temelji v gmotni razsultosti — družabno anarhijo. Zakaj iz tega razmerja se rodi načelo, da je dovoljena posamezniku v imenu lastnega obstanka popolna uničba vsega in vsakega v svrhu gromadenja lastnega premoženja. To je vsakdanji boj denarnega in bogataškega fanatizma, ki opravičuje vsakršnen način boja in ki obenem onemogočuje da bi mogel človek pregledati stališče, ki ga zavzema v svetu. Vsakdo je član družbe, kot tak je upravičen solastnik družbinega imetka, ki ga je človeštvo tekom svojega postanka pridobilo. Ta zavest je potrebna, da more vsakdo spoznati, da zgubi nasprotno kot družbin del dobra, če jih izgubi družba.

Par primerov:

Opaziti je trgovca, kako uničuje življenske potrebščine, da tako zviša povpraševanje in s tem ceno blagu; vidi samo sebe. Dobro uničuje vključ temu, da je mnogo ljudi, ki tripijo pomanjkanje ter ne morejo plačati tako visokih cen, kakoršne on zahteva v svrhu večjega dobička. Podjetnik in tovarnar nočeta prostovoljno skrajšati svojim mezdnikom delavnega časa, katerega velik del pomenja zanj dobiček, ampak dopušča raje stavko, vsled česar trpi službena produkcija, delavci in tudi on sam. — Zopet drugje se prodaja žurnalist za dober denar s tem, da razširja neresnico. Nasprotno vidimo lahko neizobraženega delavca, napajajočega se z žganjem. Opravičuje to s tem, da se mu slabo godi, kakor bi se mu potem ne godilo še slabše. Rokodelec na priliko pretepa svojo ženo, ki jo je vzel v zakon zaradi njenega malega premoženja, a ko pozna veliko zlo, ki ga je povzročil s tem, jo sovraži, dasi je sam zakrivil vse to.

Največje socialno zlo v tem duševnem procesu človeštva pa je teženje in pehanje z lenobo. Ta smer je danes vidna, srečavamo jo vsak dan povsod, in je za današnje

družabno razmerje med celoto in posameznikom tipična.

Vsakdo ima pred seboj svojo lastno korist in svoj lastni cilj, ne ozirajoč se niti nazaj, niti naprej. Tako gre naprej v temno in neznano bodočnost. Pomanjkljivo znanje družabnega razvika in predsodki o njem, pomanjkljiva individualna vzgoja v socialnem duhu — vse to ustvarja občo družabno nevarnost.

Vse to pa so samo sekundarne posledice današnje družabne organizacije, ki jo je treba premagati s pozitivno mislijo.

Socialistično načelo bodi: Ničesar ne moreš opravičiti s tem, da drugi delajo ali pa so delali prav tako, kakor ne moreš opravičiti nobenega storjenega hudodelstva s tem, da žive in so živeli hudodelci.

Vedno jasneje mi je sedaj, da s fizično silo socializem ne zmaga; *ne more zmagati*. Treba je marveč nekaj drugega: *Socialne zavesti ljudstva in njegove nepremagljive solidarnosti*. Ta pa se more vzgojiti s počasnim, resnim delom. *Potrebujemo tedaj vzgoje k socializmu, v kateri se ima utrditi socialna vest posameznika.*

Ta vzgoja, ki je že v polnem teku in je nujno utemeljena v današnjem socialnem gibanju, pa zahteva v prvi vrsti *možnost duševnega razvika in konkurence*. Danes te možnosti še ni. Doseči pa se mora kot socialna in družabna nujnost, zakaj iz nje šele izide zmagovala socialna solidarnost in socialna zavest, ki naj sledi današnji družabni in socialni nepopolnosti.

DOPISI

Maribor. — Iz našega bratskega lista »Arbeiterville« posnemamo sledeče:

Da je južna železnica podjetje, ki ne pozna nikakoršnih ozirov, niti na občinstvo niti na uslužbenca, je znano. Če se je pa v zvezi temu uslužbencem posrečilo v zadnjih letih zboljšati svoje gospodarsko stališče, potem imajo to zahvaliti izključno le svoji dobri organizaciji, ki je toliko časa na upravo pritiskala, da se je ta konečno morala udati, dobro računajoč s tem, da pride v nasprotnem slučaju do boja, ki bi pa v prvi vrsti škodoval južni železnici sami. Kar je v tistem času primorano dala, to skuša sedaj na vse mogoče načine zopet nazaj dobiti. Obljubilo se je tudi zaupnikom po končanem gibanju, da se še v teku časa odpravijo nekateri nedostatki, ki so ostali še pomotoma v novih določbah; pa do danes se v tem oziru ni še prav nič napravilo. Da je južna železnica popolnoma zadolžena, to je gotovo dejstvo, kar tudi nobeden ne taji, da pa temu položaju niso vzrok delavci, tudi o tem ne more biti dvoma. Pri gibanju leta 1907, je mogla seči južna železnica nekoliko globlje v žep in od svojih dohodkov odvzeti par milijonov, da je zboljšala zaslužek svojim uslužbencem. To svoto bi radagospoda sedaj zopet nazaj dobila, da uravnava svoje žalostne finančne razmere. Kar se je svoječasno z eno roko dalo, to se hoče sedaj kar z obema zopet vzeti. Ta poskus je pa le mogoč, ker uprava misli, da od bivše bojažljivosti ni nič več preostalo in da se je uslužbencev polastila zopet nekdanja zaspanost in da je torej čas ugoden, da se poskusi poseči v žepe delavstva. Najboljši dokaz za to trditev je najnovejša poročila v Mariboru. V delavnici se skuša posameznim oddelkom vsiliti preddelavce, katere naj bi delavci dotičnih oddelkov sami vzdrževali. V oddelku IV. a in b se je osrečilo delavce s takim preddelavcem, ki ima 4 krone dnevne plače, poleg tega pa še akordno doklado, ki mora znašati najmanj 70 odstotkov njegove plače. To akordno doklado mora pa dotični oddelk zaslužiti. Južna železnica računa enostavno s tem, da bo na ta način predpostavljene nastavljala, ki bodo ne samo veliko ceneji, temveč katere bo, če se poskus posreči, v bodoče vzdrževalo delavstvo samo. Doslej je morala južna železnica svoje delovodje in preddelavce nastavljati in jim plačati kakor stana-

rino plačevati. Ker pa imamo sedaj tudi provizijski sklad za delavce, je to nepotrebno. Nastavljanje odpade, da se pa na ta način novo vsprejete predpostavljene gmotno ne oškoduje, se odvali en del dohodkov teh ljudi na ramena dotičnih oddelkov, oziroma akordnega zaslužka tih oddelkov. Zaradi takega početja so prizadeti odločno ugovarjali pri načelniku, kateri jih je pa na najbrutalnejši način odslovil, češ, komur ni prav, si lahko pomaga in gre. Na tak način je postopal načelnik delavnice gosp. Walenta že tisti čas, ko je postal načelnik. Prišel je pa čas, na katerega se gosp. Walenta sam ne spominja več rad, ko mu je precej tenka predla in ko ni dosti manjkalo, da bi skoro moral sam iti. Pozneje se je z njim za silo shajalo tako, da smo bili mnenja, da se je gospod poboljšal. Kakor pa slučaj v zadnjem času po raznih oddelkih kažejo, se je pri g. Walenti pojavila zopet nekaka reakcija in če znamenja ne varajo, potem hoče delavstvu pokazati svojo znano železno roko. Le tako naprej, tudi k tej sekiri se bo našel roč. Ker se je pa povrnil gosp. načelnik k svoji prvotni oliki, zato si domišljajo nekateri drugi predpostavljene, da smejo sedaj nemoteno kazati svoje kremplje. Udomačiti se skuša denuncijanstvo in špiceljski sistem, kakor je to običajno v najbolj razvpih privatnih podjetjih. Kdor se briga za svoje pravo, tega se napravi nemogočega in če to ne gre drugače, se ga dodeli k delu, pri katerem je celo gmotno oškodovan. Vse se pa rado spregleda onim, kateri se prištevajo nemškemu nacijonalcem, in ki kot delavci tvorijo rep meščanski kliki. V kurilnici se je celo ustanovilo nemškonacijonalno posredovalnico za delo, katero vodi občinski svetovalec Schmiederer, kot posredovalec. Kdor toraj išče službe, bodisi v kurilnici ali pa v delavnici, tega se ne vpraša po njegovih sposobnostih, temveč kam politično pripada, in zadostuje že, če ima nemškega nacijonalca protektorjem. Takemu podrepniku je potem sicer dovoljeno na vsa usta »Heil« vpiti, kot protiučudnost se ga pa prav po ruskih vzgledih izkorišča. Da se te nezdrave razmere odpravijo, je v moči delavstva. Če bodo vsi delavci mariborske južnoželezniške delavnice in kurilnice združeni do zadnjega v razredni organizaciji, ki ve, po čem stremi, in če se ne bo prepuščalo odbijanje takih poskusov le posameznim sodrugom, potem se gotovo napravi tudi v Mariboru red, ki bo v prvi vrsti koristen delavcem samim. Ob združenem delavstvu se mora ubiti brutalno nasilje predpostavljanih.

Kar tukaj poroča »Arbeiterwille« ni nič izvanrednega. Tudi drugod in ne samo na južni, temveč tudi na državni železnici, opazamo v zadnjem času enake pojave, dokaz da gospodi raste greben. Kakor imajo delavci v Mariboru nemške nacijonalce za hrbtom, ravno tako izdajajo koristi delavstva drugod pristaši Z. J. Ž. ki so v neumnosti podobni svojim nemškim tovarišem, kakor las lasu. Žalostno je le, da se moramo v tako resnih časih pečati s tako ničvredno in izdajalsko svojatjo, mesto da bi vporabljali svoje moči in skromno odmjerjeni čas rešitvi proletarijata iz duševnih in gospodarskih spon današnje kapitalistične družbe. Stari Spartanci so izdajalce svojih vrst zasramovali, da jih je že iz daleč vsak poznal, tudi nam ne bo drugega preostajalo, če hočemo v doglednem času doseči cilje, po katerih stremimo.

Državna konferenca postajnih mojstrov in nadzornikov.

Dne 20. februvarja t. l. se je na Dunaju VIII. Albertgasse 51 vršila dobro obiskana državna konferenca postajnih nadzornikov in mojstrov, ki jo je sklicala centrala Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo.

Zastopanih je bilo 31 krajevnih skupin po 36 delegatih, centrala pa po sodrugih Adolf Müller in Krawany.

Navzočih je bilo tudi več postajnih nadzornikov in mojstrov kot gostje, med njimi tudi nekaj članov društva vlakovnih odpravnikov s svojim predsednikom g. *Hattingerjem*. Vkljub temu, da so ti bili gostje konference in da je dobil besedo tudi gosp. *Hattinger*, so začeli nekateri gospodje od društva vlakovnih odpravnikov motiti in zadrževati razprave. Predsednik jih je odločno zavrnil in s tem napravil mir.

Sodrug Adolf Müller pozdravi navzoče in naznani sledeči dnevi red:

1. Želje in zahteve postajnih nadzornikov in mojstrov vseh avstrijskih železnic.
2. Organizacija.
3. Raznoterosti.

V predsedništvo konference so bili izvoljeni sodrugi: *Kupnik*, predsednik; *Riemer*, namestnik in *Krawany*, zapisnikar.

K prvi točki dnevnega reda je poročal sodr. Müller. Povdarjal je, da se je treba ozirati na razmere dveh kategorij in pa na različne razmere pri državnih in podržavljenih železnicah, kakor pri južni železnici. Umestno je staviti le take zahteve, ki so dosegljive v doglednem času in za katere je dana podlaga s predlogi, ki so se predložili v centralni personalni komisiji. Če se centrali predbaciva, da je premalo storila za te kategorije, in da je za druge več delovala, opozarja na pogajanja, ki so se vršila l. 1905, 1907 in 1908, s katerimi je dokazano, da je to mnenje neutemeljeno. Ne gre se toliko za stavljenje zahtev, temveč za to, da se ustvarijo pogoji, ki so potrebni za doseg zahtevanega izboljšanja.

In ravno v tem oziru merodajni krogi niso mislili na resen pritisk te kategorije. L. 1905 še ni obstajala avtomatika za kategorije postajnih nadzornikov in mojstrov in tudi noben določen red za imenovanje takratnih postajnih nadzornikov poduradnikom. Če so se v tem oziru zboljšale razmere, ni to vspeh prošnji, temveč boja, ki ga je vodila organizacija.

Nadalje je govornik natančneje raztolmačil razmere obeh kategorij.

Postajni mojstri c. kr. državnih železnic so imeli:

Leta 1906 kot postajni nadzorniki začetno plačo 900 kron in po 26-letnem službovanju dosegljivo končno plačo 1600 kron;

leta 1907 kot postajnomojsterski namestniki začetno plačo 900 kron in po 32-letnem službovanju dosegljivo končno plačo 1800 kron;*)

leta 1909 kot postajni mojstri začetno plačo 1200 kron in po 34 službenih letih dosegljivo končno plačo 3100 kron.

Najvažnejša zahteva personalne komisije za to uslužbeno kategorijo je bila l. 1907: obligatorično imenovanje postajnih mojstrov uradnikom, ko dosežejo plačno stopnjo 1600 kron, vreditev stanarinske doklade, pravice do jestvinske doklade, službe in počitka in skrajšanje službene dobe na 30 let za doseg polne pokojnine.

Postajni nadzorniki c. kr. državnih železnic so imeli:

Pred letom 1906 kot postajni pomočniki začetno plačo 900 kron, končno plačo 1300 K;

leta 1907 kot postajni nadzorniki začetno plačo 800 kron in po 24 letih dosegljivo končno plačo 1700 kron;

leta 1909 kot postajni nadzornik začetno plačo 900 kron in po 20 službenih letih dosegljivo končno plačo 1700 kron.

Zahteve personalne komisije za to kategorijo so: Opustitev plačne stopnje 900 kron, prestavljenje v poduradniško skupino C po dovršenih dveh službenih letih v plačni stopnji 1100 kron kot brzojavniki, vreditev stanarinske doklade, pravice do jestvinske doklade, službe in počitka in skrajšanje službene dobe na 30 let za doseg polne pokojnine.

Postajnim mojstrom in nadzornikom južne železnice se z okrožnico 497 A ni iz-

*) Pri končnih plačah so vračunane službeno-starostne personalne doklade.

vršilo popolna, že zagotovljena enakost z istimi kategorijami c. kr. državnih železnic.

Južno železniška uprava ne vpoštevata od postajnih nadzornikov prestanih izpitov pri imenovanju postajnim mojstrom in tudi ne pripušča postajnih nadzornikov k izpitu. Postopanje s postajnimi nadzorniki južne železnice je v protislovju z njih vporabo v službi kot prometne uradnike.

Za *postajne mojstre* in *postajnomojsterske namestnike* podržavljenih prog državnoželezniške družbe, severozapadne železnice in češke severne železnice velja zahteva organizacije, da se vsled podržavljenja ne prikrajšajo že pridobljene pravice in da bodo deležni vseh, pri c. kr. državnih železnicah doseženih ugodnosti.

Konečno je govornik konstatiral, da je vsled sedanje draginje jako dvomljivo zboljšanje teh dveh kategorij, ker draginja že presega vsa pridobljena izboljšanja. Finančno ministerstvo dovoli sredstva za izvedenje železničarskih zahtev le, če se mu dovolijo novi davki. Zategadelj je treba vstrajnega dela in trdne organizacije, da se more uspešno zastopati železničarske interese. Burno odobravanje je sledilo govornikovim izvajanjem.

Sodr. *Kupnik* je točno orisal razmere teh kategorij pri c. kr. severni železnici. Nekdanji postajni vodje in brzojavniki cesar-Ferdinandove severne železnice so pri prvih gibanjih na tej železnici zelo občutili dejstvo, da je bilo le malo uslužbencev te kategorije v soc. dem. organizaciji. Pred podržavljenjem jih je bila večina že v organizaciji in le temu dejstvu so pripisovali ugodni pogoji uvrščenja. Brzojavniki so se sprejeli kot postajni mojstri v status c. kr. državnih železnic. Postajnim vodjem se je zagotovila uvrstitev v uradniški status, ko dosežejo plačno stopnjo 1600 kron.

Pri tej točki dnevnega reda se je razvila živahna debata.

Sodr. *Podluskij* je poročal o službenih razmerah postajnih nadzornikov v Galiciji.

Gosp. *Hattinger*, predsednik društva vlakovnih odpravnikov, je konferenci naznanil zahteve, ki jih je stavila konferenca zaupnikov omenjenega društva. (Kar se tiče glavnih zadev, se te strinjajo približno s predlogi, ki so se l. 1907 stavili v personalni komisiji).

Sodrug *Bertsch* je izvajal, da izpiti v omejenem obsegu pri južni železnici zadostujejo za opravljanje postajno-mojsterske službe, da se pa ni izvršilo imenovanje postajnim mojstrom. Vsled tega se zahteva imenovanje postajnim mojstrom z veljavo od 1. januarja 1909.

Debate so se vdeležili še sodrugi: *Gebelesberger*, *Kupnik*, *Riemer*, *Oswald*, *Podluskij*, *Wawrusch*, *Dostal*, *Neunteufel*, *Müller* in gosp. *Hattinger*. (Dalje prih.)

Nezgod v Uherskem v državnem zboru.

Govor našega poslanca sodruga *Tomschika* dne 11. marca t. l. v državnem zboru radi železniške nesreče v Uherskem.

Sodr. *Tomschik* je o znani železniški nesreči v Uherskem temeljito razpravljal in ostro prijemal vlado radi omenjene nesreče. Dokazal je, da se ne more klicati radi iste in njej podobnih železniških nezdod posameznega uslužbenca na odgovor, marveč, da je pri vsaki taki nesreči sto in sto drugih vzrokov, ki soddločujejo pri nesreči. Pred vsem je iskati te vzroke v nezadostnih železniških napravah, za katere je baš vlada odgovorna.

Sodr. *Tomschik* je navedel, da je na progi sedaj podržavljenje državno železniške družbe (St. E. G.) ki vodi iz Dunaja čez Brno v Prago, 32 nezadostno opremljenih železniških postaj, ki so izpostavljene vsak hip železniški nezdodi.

Konečno je sodr. *Tomschik* podal predlog, ki se je tudi sprejel, v kojem se zahteva, da vlada v najkrajšem času izdela in pred-

davčno breme na nižje sloje v obliki indirektnih davkov. Posledica temu je, da pada število malih kmetov. V dveh letih (1904 do 1906) je bilo proletariziranih čez 893.000 malih kmetov. Postalni so najemniki in so danes na najbolj nesramen način izkoriščevani od veleposestnikov, ki se nahajajo seveda pod varstvom policije, opirajoče se na strogo prepoved vsakršnega združevanja v svrhu zboljšanja življenjskih pogojev.

Število delavstva, zaposlenega v tovarnah se je povečalo v zadnjih desetih letih, to je: od l. 1898 do 1907 od 412.205 na 643.292 oseb; poleg tega pa je še zaposlenih v državnih tovarnah 160.000 delavcev.

Od tega splošnega števila odpade na moške delavce 40%, na ženske pa 60%. Od otrok izpod 14. let je zaposlenih v zasebnih tovarnah 13.526 dečkov in 44.071 deklic. Vsi ti otroški in ženski delavci so izročeni oderušemu kapitalizmu na milost in nemilost in brez vse zakonite obrambe.

Najbolje razvita in organizirana tovarniška veleobrt na Japonskem je tkalska. Ta zaposluje v prvi vrsti žene in dekleta na ta način, da jih zamenjuje vsakih štirinajst dni v delu. Delavke so kakor sužnje, ker morajo prenočevati v tovarni in ne smejo tovarne zapustiti. Dela se 28 do 29 dni v mesecu po 12 ur na dan. Plače dobivajo 15 do 30 jenov na leto (1 jen = 2 kroni 32 vin.) ter se pogodbe sklepajo najmanj na tri leta. Po odbitku stroškov za hrano in prenočišče ostane delavkam po navadi le 4 do 8 senov (9 do 18 vin.) na dan.

V prihodnjem zasedanju državnega zbora se ima podati nov predlog tovarniškega zakona. Veleobrtniki so že pričeli boj proti njemu in proglašajo, da pomenja uničenje japonske obrti. Z novim predlogom se v glavnem določa, da ne smejo biti v tovarnah zaposleni otroci izpod 16 let in da ne smejo delati več nego 12 ur na dan. Delavci sploh pa morajo imeti vsaj dva dni počitka v mesecu.

Ali tudi ta, podjetnikom tako grozen zakon je tako elastičen, da bodo podjetniki lahko zlorabljali delavce kakor dosedaj. Sploh pa še ni gotovo če bo sprejet v sedanjem kapitalističnem parlamentu.

Delavcem prepovedujejo uradi vsak poskus organizacije in vsako agitacijo, ki je naperjena proti kapitalizmu. Radi socijalistične agitacije je danes zaprtih v japonskih zaporih nad 20 oseb. Vsi socijalistični časopisi na Japonskem, razun enega, so se nasiloma potlačili. Ali vkljub temu se socijalizem širi z ustno agitacijo. Edini socijalistični časopis »Šakaj Šimbū« izhaja mesečno v tisoč izvodih.

Buržoazija in klerikalizem.

I.

Stoletja so živele množice narodov pod uplivom podedovanih predstav in načina življenja. Na domači prag navezanemu kmetu, katerega življenje je bilo večno enako onemu njegovih prednikov in maloščan, katerega obzor ni segel čez meje malega mesteca, je bilo sveto vse ono, kar je bilo sveto njenim očetom. Opuščal ni kršenje npravi, ki jo je v domači hiši sam učil in ki je stala pod vednim nadzorstvom neodpušljivega javnega mnenja njegovega mesteca ali vasi; čislal je deželnega očeta, uradnika, plemiča kot rojeno, od boga samega postavljeno gosposko, kateri je vsak pokorščino dolžan; zvesto se je držal vere, ki je morala biti njegova zato, ker je bila tudi vera njegovih prednikov. Kar je bilo od starosti sivo, to vse mu je bilo tudi sveto. In ker so bile množice naroda navezane na vse podedovane vrednosti, zato se je vzdigovala na tej podlagi stavba organizacije gospodujočih tistega časa: absolutistična država, fevdalna gospodarska ustava, mogočna cerkvena organizacija. V socijalnem bitju malomeščana in kmeta je bilo vkoreninjeno vse, kar je viselo na starim, podedovanim, po-

svečeni ideologiji. Ravno ta ideologija je pa jamčila neizpodbitnost in trajnost socijalnih organizacij gospodujočih razredov.

Razvoj modernega kapitalizma je z socijalno strukturo množice narodov, predurjal tudi njih predstave in njihov način življenja. Odrgrgal je kmetskega sina od praga njegovih očetov, razdejal je gospodarski sistem malomeščana; postavil je množice kot podjetnike, nastavljenice, ali dninarje v obrat kapitalističnega gospodarstva, stlačil jih je v velika mesta in industrijske kraje, menjava od dne do dne načine dela in odkazuje nemurno pot ljudstvu iz dežele v mesto, iz enega industrijskega kraja v drugega. Privedel je tudi kmeta v krog produkcije in menjave blaga, učil tudi v intenzivni tehniki, nove načine uporabe svojega blaga, novo orodje in priprave. Racionaliziral je vse gospodarstvo človeka; nihče noče več delati, kakor so delali njegovi očetje, vsaki preskusi gospodarsko sredstvo na gospodarskem smotru, vsakdo bi izrabljaj najmodernejše in najracionalnejše metode gospodarstva, ki bi mu donašale največjih dobičkov. V posledici so prišle ljudske šole, časnikarstvo, politični boji. No rod je vzrastel, ki si hoče, ne glede na staro in podedovano, ustanoviti novo življenje. Njemu ni nič več sveto, zato ker je nekaj bilo sveto; na lastnih predstavah meri smotre, institucije, katere je prevzel po svojih očutih. Noše dedov ne upošteva več in tudi njih navade in npravi ga več ne vežejo; po tisočih ceveh se staka moderna znanost med množico narodov in izpodriva svetovno sliko prejšnjih časov.

S staro ideologijo padajo tudi stari sistemi gospodstva; nov rod je uničil fevdalno gospodarsko ustavo, zlomil je moč absolutizma in prav občutno stresa na vratih svetovne organizacije gospodstva, v katerem je cerkev podjarmila človeštvo.

Že v osemnajstem stoletju je silila »izobrazba višjih« v meščanstvu na boj proti klerikalizmu. Devetnajsto stoletje je pritegnilo tudi proletarijat v ta boj. Veliko težje se je odtrgalo malomeščanstvo in kmetje iz duševnih spon preteklosti. Tam kjer nasprotuje revolucionarna žila avtoritarni tradiciji, — kakor med francoskim malomeščanstvom — kjer je preobrat v poljedelstvu vzgojil starega kmeta v modernega, ki stoji popolnoma pod vplivom mestne kulture, — kakor n. pr. bogatejši kmetje v sredini Češke — tam je tudi najmočnejša protiklerikalna armada.

Vsi razredi, ki so plod modernega gospodarskega razvoja, stoje v boju proti mogočni cerkveni organizaciji, ki je utrdila svoje gospodstvo na podlagi pobožne otročje vere predkapitalističnih rodov. Delavec, ki gre v boj proti klerikalizmu, vidi v buržoazije, v intelektualnih, v nekaterih krogih meščanstva in kmetov, svoje naravne zaveznike. Zmes razredov v protiklerikalni armadi, gotovo ne preseneča. Kjerkoli smo se borili proti bivšim načinom gospodarstva in gospodstva, povsodi smo opazovali med zavezniki najraznejše razrede, ki so z nami vred stremili po modernem gospodarskem razvoju. V zvezi z meščanstvom se je borilo delavstvo povsodi proti absolutizmu, fevdalizmu in cehovstvu.

Seveda se pa kaže tudi v protiklerikalni armadi sami razlika med posameznimi bojnimi skupinami. Delavski razred je najradikalnejši in najodločnejši nasprotnik klerikalizma.

Delavski razred je vse drugače obračunal z podedovanimi vrednostmi kakor buržoazija. Proletarijat se ne razločuje v boju proti klerikalizmu od buržoazije samo v svojem neizprosni sovražnosti, v svojem strastnem nastopu, v svoji bojovni požrtovalnosti; veliko večja je razlika med obema razredoma, v končnih ciljih, ki sta si jih stavila.

II.

Meščanstvo vlada moderno državo; svoje gospodsko orožje hoče uporabljati tudi v boju proti klerikalizmu. Delavski razred je sovražen meščanski razredni državi; on si

ne želi, v podpori ene sovražne organizacije pobijati drugo, zato, da bi ga potem prva tlačila. Meščanstvo bi rado pobijalo ideologijo, na katero se naslanja moč cerkve z državnimi nasilnimi sredstvi; delavski razred pa nasprotno zahteva, popolno svobodo do vere in verospoznanja ter izjavo, da je religija zasebna stvar. Buržoazija želi izjemnih zakonov proti cerkvi; delavski razred, ki je sam žrtev nešteti sovražnih razrednih zakonov, pa odklanja vse izjemne zakone. Meščanstvo hoče cerkev državno urediti; delavski razred pa zahteva tudi za vernike pravico za svobodno, od države ne moteno, združevanje. Buržoazija, kot zastopnica gospodarskega individualizma, računa v boju proti klerikalizmu, z državno silo in z državnim vmešavanjem; proletarijat, ki je sovražnik gospodarskega individualizma, da zastopa individualno svobodo za versko veroizpoznavanje.

Ta nasprotja so se že večkrat opazovala, tako n. pr. v Nemčiji, ko je zavzela socijalna demokracija stališče napram »kulturnemu boju« in k zakonu proti jezuitom, v Avstriji, ko je socijalna demokracija, pri razpravi o varstvu volilne svobode, glasovala proti »kancelparagrafu« i. t. d. Danes so seveda ta nasprotja zgubila veljavo, to pa zaradi tega, ker je poostrenje nasprotij med protiklerikalnimi razredi vsled modernega razvoja vblaženo, in se je sploh stališče vsega meščanstva napram klerikalizmu jelo spreminjati.

Odkar narašča moč proletarijata, odkar se mu je posrečilo politični samo vladi buržoazije in gospodarskemu izkoriščanju staviti meje, od tedaj se zdi meščanstvu nevanejši nasprotnik od klerikalizma.

Če že razredna ideologija sili buržoazijo v boju proti klerikalizmu, na stran proletarijata, potem jo gotovo zopet odvrta od njega, če pride v poštev razredna korist, ki veže buržoazijo s klerikalizmom. Da je v takih slučajih razredna korist močnejša kakor razredna ideologija, je pač umevno in večkrat smo imeli priliko v raznih parlamentih opazovati, kako so se razne meščanske stranke družile s klerikalno. Kakor je buržoazija pozabila svojih nekdanih bojev za demokratizacijo države edino le vsled strahu pred vstajajočim proletarijatom, kakor se danes družijo z agrarci proti delavstvu, kakor celo raznim ceham dovoljuje razne malenkostne zahteve samo zato, da v sleparsko trazo »rešitve srednjega stanu« vzdržuje v svojih vrstah male obrtnike, trgovce i. t. d., ki jih rabi v boju proti proletarijatu, ravno tako hiti v okrilje mogočnega klerikalizma, k edini lahko še vodi večje mase narodov v boj proti proletarijatu. Tako so tesno združene meščanske protiklerikalne s klerikalno stranko v boju proti proletarijatu.

(Dalje prihodnjice).

Listnica uredništva.

Radi pomanjkanja prostora je moralo zaostati več dopisov in poročil, katere priobčimo v prihodnji številki.

Inozemstvo.

Velika železniška nesreča.

V sredo, 30. marca se je zgodila ob Reni na Nemškem velika železniška katastrofa z mnogimi človeškimi žrtvami. Uradno poročilo iz Mühlheima ob Reni pravi: Danes (dne 30.) ob 2. popoldne je razkošni vlak (Luksuszug) št. 174 na mühlheimskem kolodvoru, ker je odpovedal znak za zaustavljanje, zapeljal v vlak z vojaškimi dopustniki, ki je danes ob 10. dopoldne zapustil Dortmund. Več vojakov je izgubilo življenje. Nekateri so težje ali lažje ranjeni. Promet gre čez tire za tovarne vlake. Stirje vozovi vojaškega vlaka so močno, stroj in dva vozova pa lahko poškodovani. Z druge strani se javlja: *Ubitih je 20 oseb*, 30 jih je deloma lahko, deloma težko ranjenih. V razkošnem vlaku je bilo 15 potnikov, katerim se ni nič zgodilo. Vrhovni natak je poškodovan na glavi. Razkošni vlak je ob 5. po-

poldne nadaljeval pot proti Genovi. Med poškodovanimi je en železniški uradnik. V zadnjem vozu vojaškega vlaka, ki je takorekoč zdrobljen, so skoraj vsi potniki ubiti. V predzadnjem vozu je bilo mnogo vojakov popolnoma stlačenih med razvaline. Natančno število mrtvih še ni dognano; zlasti se ne ve, kako bo s težkimi poškodbami. Vsa škoda je zadela osobni vlak, v katerem so bili vojaki, vračajoči se z velikonočnega dopusta. Večina težko ranjenih, katerih je baje petintrideset, se je prepeljala v bolnišnico v Kelmoraj. Večina ranjenih vojakov ima poškodbe na nogah.

Izjava.

Podpisani priznavam, da sem dne 6. februarja t. l. v razgovoru z dvema svojima tovarišema opetovno razžalil *Alojsija Renčelj* žel. čuvaja v Barkovljah št. 877 s žaljivko »špijon«, obžalujem, da sem to storil in obljubim, v prihodnje vzdržati prama njemu vsakih žaljivih izrazov.

V Trstu, dne 6. aprila 1910.

Ivan Regent,

žel. čuvaj v Miramaru št. 71.

Železniška nezgoda na poreški progi.

Kakor smo že v zadnji številki našega lista poročali, je dne 31. marca pri Žavljah burja prevrnila popoldanski vlak, ki vozi iz Trsta v Poreč. Bili so trije mrtvi in 13 ranjenih. Promet je bil ustavljen še čez dva dni. Sedaj se preiskuje, kdo je kriv nesreče. Če bi gospoda pri upravi malo natančneje izprašala svojo vest, bi si morala potrkati na prsi in reči: »Mi smo krivi«.

Pa še nekaj moramo omeniti. Navadno rabi vlak iz Trsta do Žavelj pol ure, a pomožni vlak na dan zadnje nezgode, je rabil poldrugo uro; menda zato, ker ga je vodil sam kurilniški načelnik gospod Mauthner. Pomožni vlak je namreč vozil tako idilično, da so se celo strokovnjaki smejali. Ko je pomožni vlak prišel do klanca — pardon — do strmine, je trikrat običal in ni mogel na vrh, dokler ni vozil gosp. Mauthner s strojem naprej in šine posul s peskom. Šele potem je slo. Kakor se sliši, dobi zato gospod Mauthner nagrado.

Dne 2. aprila je bil promet zopet odprt in prvi vlak, ki jo je primahal do mesta prejšnje nezgode, je skočil iz tira. — Ze zgradba te železnice je bila jako pomanjkljiva. Ker se je preveč varčevalo, se je zgradila ozkotirna železnica, ki ne odgovarja niti potrebam, niti varnosti prometa. In res se vsako leto prigodi, da burja prevrne eden ali drugi vlak. Pa tudi sploh je proga v jako slabem stanju. Odkar proga obstoji, vozijo dan za dnem režijski vlaki gradivo za popraviljanje proge in še ne zadostuje.

Ker pa že obstoji ozkotirna proga, bi se vsaj moralo gledati na to, da se na nevarnih mestih postavi varstven zid, da ne bi vsak čas burja prevračala vlakov.

Ali bo vsaj ta nezgoda vzdramila merodajne faktorje, da ukrepejo in izvedejo za varnost prometa potrebne naprave? Čas bi že bil, da se vendar enkrat odpravi nespametna varčljivost.

Pozor železničarji!

Železničarjem vozne službe v pomislek. — Železniško ministerstvo je odredilo, da se tudi letos zopet zdravniško preišče osoblje vozne službe glede vida in posluha. V bistvu človek taki odredbi potovo ne more oporekati, kajti le dober vid in posluh nam jamčita dovoljno opravljanje službe in omejitava velike nevarnosti v prometu, ki so velikokrat povod groznih nesreč. Take odredbe so toraj v bistvu vse hvale vredne, in mi bi bili mnenja, da se tudi najstrožje uvažujejo,

če nam na drugi strani ne bi bila osoda osobja samega na srcu. V vladajočih razmerah pa lahko postanejo take odredbe osodopolne za uslužbenca, ki so prinesli v službo zdrave ude v nadi, da si zasigurajo obstanek. Kake lažnjive so take nade, nam najbolj dokazuje sedanja preiskava državno železniškega strojnega osobja, v katere posledici se je odtegnilo celo vrsto sicer še mladih in zdravih ljudi od vozne službe, zgolj zavoljo tega, ker je opešal njih vid ali posluh. Vprašati se moramo: Kam nas naj to privede? Prva leta službovanja se osobe izkorišča na najkrutejše načine, sili se ga v službo noč in dan, grozeč mu, da ne bo nikoli dosegel željenega cilja, če bi se protivil nečloveškim poveljem. Ko je pa vsled tako naporne, človeške moči presegajoče službe zgubil svoj nekdanji bister vid in dober posluh, se mu pa enostavno pove, da se njegovo sodelovanje nič ne računa in da ima narediti prostor drugemu, mlajšemu in zdravemu. Seveda se v nekaterih slučajih in po možnosti vpoštevata še mlada leta tacega nesrečnega in ga dodeli drugi službi. To pa ne pomeni nič drugega, kakor, da je prišel iz dežja pod kap, kajti stalna plača voznega osobja je že z ozirom na postranske zaslužke itak jako skromna in nikakor ne odgovarja faktičnim potrebam. Če se pa uslužbenca odtegne od vozne službe, potem se mu tudi odvzame z njo spojene postranske zaslužke in navezan je toraj izključno le na stalno plačo. Da dotični svoji boleznini ni sam vzrok, na to ne misli živ krst. Tovariši voznega osobja, skrajni čas je, da se s temi razmerami temeljiteje pečemo in se večkrat spomnimo resničnih besed: danes tebi, jutri meni. Če bomo solidarni in naša organizacija izvedena do skrajnih konsekvenc, potem bomo našli tudi primernih sredstev, da se ljudi, ki so se pokvarili v izvrševanju službe, tako odškoduje, da bodo vsaj lahko živeli. Glavno pa je, da vzdržimo koliko dolgo le mogoče zdrave ude, kar je pa le tedaj mogoče, če ostanemo trdni in neomahljivi v zahtevi: *Malo službe, zadostnega počitka!*

VII. mednarodni kongres prometnih delavcev se bo vršil letos v Kodanju (Kopenhagen) od 23. do 27. avgusta, to je: neposredno pred splošnim mednarodnim soc. kongresom.

Razun železničarjev vdeležijo se tega kongresa tudi trgovski in prometni delavci, pristaniščni uslužbeni in mornarji.

Književnost.

Še v teku tega meseca izide v naši založbi brošura, ki vsebuje tri predavanja in sicer: *Dr. Renner: Moderni politični razvoj; Dr. Danneberg: Moderni gospodarski razvoj in L. Winarsky: Cilji socializma.*

Z ozirom na zanimivo in poučno vsebino opozarjamo sodruge že sedaj na to brošuro. Cena bo jako nizka.

Uredništvo.

Majski spis izide v najkrajšem času. Zaupniki naj takoj naznani, koliko izvodov potrebujejo, da se more določiti naklada. Cena bo 24 vin. Organizacije in zaupniki, ki vzamejo večje število, dobijo primeren popust. Naroča se pri »Upravništvu Rdečega Prapora« v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6. Obračun se mora izvršiti najpozneje do 15. maja. Sodrugi agitirajte za razširjanje majskega spisa.

Vršijo se sledeči shodi

Podružnica »Spodnja Šiška« ima svoj letošnji redni občni zbor, dne 3. maja ob 1/8. uri zvečer v salonu pivovarne Reininghaus v Spodnji Šiški. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva; 2. podelitev absolutorij; 3. Volitev novega odbora; 4. predavanje in 5. raznoterosti.

Člane opozarjamo, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora. O d b o r.

Podružnica »Ljubljana« ima svoj letošnji redni občni zbor, dne 4. maja ob 1/8. uri zvečer na vrtu restavracije »International« na Resljevi cesti. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva; 2. podelitev absolutorij; 3. volitev novega odbora; 4. predavanje in 5. raznoterosti. Dolžnost članov je udeležiti se občnega zbora polnoštevilno. Tudi izobrazbi žen bi ne škodovalo, če bi se udeležile, kar naj blagovolijo člani uvaževati. O d b o r.

Dne 5. maja ob 7. uri zvečer, bo v restavraciji »International« na Resljevi cesti, konferenca skladiščnih mojstrov juž. žel. Dnevni red jako važen, zato obilna udeležba nujno potrebna. Oni skladiščni mojstri, ki se konference udeležijo, naj to naznani najkasnej do 1. majnika sodr. Anton-u Prunk-u sklad. mojst. juž. žel. v Ljubljani, Resljeva cesta št. 25.

Dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v Trstu, gostilni »Campi Elisi« (Dom-pierijeve hiše) Passeggio S. Andrea ustanovni občni zbor krajevne skupine Trst V.

1. Poročilo. 2. Volitev novega odbora. 3. Predavanje (referenta sodr. Petrič in Kopač). 4. Raznoterosti.

V Divači dne 17. t. m.

V Rakeku dne 20. t. m.

V Borovnici dne 21. t. m.

V Ljubljani dne 22. t. m.

V Spodnji Šiški dne 23. t. m.

V Št. Petru dne 24. t. m.

Na Opčinah dne 26. t. m.

Dnevni red vseh teh shodov je:

1. Naši cilji in uvedanje smrtnih podpore v našem društvu.

2. Raznoterosti.

Vršili so se sledeči shodi

In zborovanja

Dne 23. marca se je vršil v Gorici izborni obiskani železničarski shod državnih železničarjev:

Dnevni red:

Odgovor žel. ministerstva na septembra meseca stavljeno spomenico glede zvisanja stanarinske doklade in dne.

Shodu je predsedoval sodr. Vogel, poročal pa je sodr. Kopač iz Trsta, ki je v skoraj dveurnem govoru v slovenskem in nemškem jeziku razlagal povod k stavljenju zahtev, pogajanja v železniškem ministerstvu ter razloge, ki so vodili železniško ministerstvo, da je le deloma ugodilo upravičenim zahtevam. Splošno odobravanje je sledilo govornikovim izvajanjem.

Po dolgi debati se je sprejela sledeča resolucija:

Dne 23. marca v društvenih prostorih »Alla Stazione Nuova« v Gorici zborujoči državni železničarji zapostavijo svoje v spomenici zapopadene zahteve na kasnejši čas radi po centrali zapričete akcije v svrhu dosege še 2 milijonov kron za zvišanje delavskih plač in 3 milijonov kron v svrhu uvedanja nočne doklade za čuvajsko osobe.

Konečno obljubijo navzoči se svoje stanovske organizacije okleniti se čvrsteje kot doslej. Kršitelje železničarske solidarnosti pa imenujejo izdajice skupnih žel. interesov. Ko je še sodrug Kremžar s krepkim apelom na solidarnost železničarjev končal svoj govor, je predsednik zaključil shod.

Železničarji! Zahtevajte

povsod Vaš strokovni list »Železničar«.

Pozor sodrugi!

Pozor sodrugi podružnic »Ljubljana« in »Spodnja Šiška«. Kakor vsako leto, tako izda tudi letos, v proslavo delavskega praznika, prvega majnika, jugoslovanska socialno-demokratska stranka *majski spis* in *majske znake*. Tajništvo gornjih podružnic je naročilo potrebno število spisov in znakov, na kar posebno ljubljanske sodruge opozarjamo. Ker bi morale podružnice naročene spise in znake plačati, če se tudi ne bi prodali, zato prosimo člane obeh podružnic, da si oskrbe tako spise kakor znake, edino le v podpisnem tajništvu.

Z bratskim pozdravom

Tajništvo

podr. »Ljubljana« in »Sp. Šiške«

sploš. prav. in strok. društvo za Avstrijo
Resljeva cesta 22.

Železničarjem južne železnice pozor! — Konsumno društvo za »Ljubljano in okolico« otvori svojo *četrto* prodajalno še v teku tega meseca na Krakovskem nasipu v Ljubljani, na kar posebno v tem okraju stanujoče železničarje opozarjamo.

Velika množina, posebno južnih železničarjev, pa stanuje v kolodvorskih okrajih I. in II. Ker je tudi v teh okrajih že čez 40 članov vpisanih, opozarjamo vse one, ki se še niso vpisali, da to nemudoma storijo, da bo mogoče tudi za ta okraj, v teku meseca maja otvoriti *peto* prodajalno. Oni ki se že vpisati, to lahko store v pisarni konsumnega društva za »Ljubljano in okolico« v Šelenburgovi ulici št. 6/II, ali pa v *tajništvu* podružnic »Ljubljana« in »Spodnja Šiška« sploš. prav. in strokovnega društva za Avstrijo, na Resljevi cesti št. 22. Vstopnina znaša eno krono, delež pa dvajset kron ter se lahko vplača tudi v obrokih.

Železničarji! Draginja postaja od dne do dne občutnejša, sezite toraj po samopomoči. Mesto da nosite svoje krvavo zaslužne vinarje v žrelo nehvaležnega meščanstva, nosite jih rajše v lastno podjetje sebi samim v korist.

Razne stvari.

Je hudič ali ga ni. 14. marca t. l. se je rešil ta problem na neki meščanski šoli v Budimpešti. Deček je vprašal v šoli učitelja, če eksistira hudič ali ne? Učitelj mu odvrne: Pameten človek v hudiča ne veruje; toda o joj, pri prihodnji uri iz veronauka je povedal oni deček učiteljev odgovor katehetu, kar je svetega moža grozno razburilo. Pretrgal je pouk, teklen nad ravnatelja, ki je moral takoj sklicati konferenco vseh učiteljev o spornem predmetu. In res se je na tej konferenci z večino dveh glasov odločilo, da hudič v resnici eksistira

Žolta internacionala. Ruski časopis »pravih ruskih ljudi« »Zemština« ima namen pobijati vse svobodomiselne ljudi in prirejati »pogrome«. »Pogrom« je krvavo klanje svobodomiselnih življenj, posebno židov, organizirano po ruskih »ober-narodnjakih« carskih petoliznikih, ki hočejo ohraniti carjev absolutizem in pravo vero, pravoslavje in se zato imenujejo »prave ruske ljudi«. Car zelo čista te ljudi in po navadi ostanejo ti za svoje poboje popolnoma nekažnjeni. To se razume, da je tem ljudem napredno socialistično delavstvo trn v peti. Pred kratkim je torej ta časopis pozivljal na ustanovitev internacionalne organizacije, ki bi imela namen pobijati »socialistično nevarnost« po vsem svetu. Omenjal je kot svoja narodna zaveznika podobni organizaciji na Francoskem »Aktion Francaise« in na Nemškem »državno zvezo na potiranje soc. demokracije«. Omenjamo ta poziv zato, ker slišimo tudi pri naših »narodnih« delavcih glasove o neki slovanski internacionali. Naša N. D. O. kopira seveda vsako ne-

Tiskarna Dragotin Priora v Kopru.

umnost od čeških žoltih (krumirskih) narodnih delavcev. Tu imajo eni in drugi lepo priliko, da se pridružijo onim ruskim ober-narodnjakom, vezali jih bodo skupaj enaki nameni in trobojnica. Živela slovanska internacionala!

Premoženje mrtve roke v Avstriji. Profesor Wahrmund je nedavno na svojem predavanju v Inomostu navedel naslednje podatke o premoženju katoliške cerkev v Avstriji in njega naraščanje v zadnjih dvajsetih letih.

Leta 1880 je to premoženje znašalo 598 in pol milijonov kron, leta 1900 pa že 797 in pol milijonov kron; narastlo je tedaj v dvajsetih letih za 200 milijonov kron, oziroma za 33%. Sedaj, po devetih letih znaša gotovo čez jedno milijardo.

Opomniti je pri tem, da veljajo te številke le za ono premoženje, ki je uradno in pripoznano ugotovljeno. V resnici pa znaša premoženje katoliške cerkve v Avstriji gotovo tri do štiri milijarde kron.

Kakor vidimo, ima katoliška cerkev najlepšo priliko in možnost, izpolnjevati vzvišene Kristove nauke, ki je učil, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta. Naša cerkev pa prepušča te nauke revežem, tolažeč jih z nebeškimi radostmi, sama pa lepo sedi na milijonih.

Farška kupčija s šolsko deco na Tirolskem. Splošno je znano, da pošiljajo tirolski in predarelski kmetje svoje otroke poletu na Badensko in Virtemberško, kjer se jih udinja, ali bolje rečeno, prodaja na javnih trgih kmetom za pasenje živine.

To kupčijo upravljajo katoliški duhovniki, ki sami vozijo šolsko deco na trg.

Ti otroci ostanejo tako brez šolskega pouka ne-le skozi poletne štiri mesece, marveč skozi celih sedem mesecev v letu.

To je pravcati kulturni škandal, ki ga trpi brezvesten deželni šolski svet, ki je v klerikalnih rokah.

Piaristovski menih Gvido Stich, ki je pred dvema letoma umrl, je zapustil 200.000 K in postavil kot dediče same privatne osebe, društva in mestno občino. Red piaristov je pa izpodbijal oporoko, češ, kar je prihranil in kar je pridobil Stich, vse to je pridobil za red. Ta red je tudi zmagal in 200.000 K pojde v veliko malho.

Usem krajevnim skupinam na znanje!

V nedeljo 24. aprila t. l. ob 9. uri predpoldne se vrši na Dunaju v delavskem domu X. Laxenburgerstrasse 8, 10, konferenca onih uslužbencev lokalnih železnice, zasebnih ali pa podržavljenih katerih plače še do danes niso zjednačene z onimi c. kr. državnih železnice.

Dnevni red:

1. Položaj, želje in zahteve osobja avstrijskih lokalnih železnice.
2. Organizacija.
3. Raznoterosti.

Zeleti bi bilo, da odpošlje vsaka lokalna železnica po enega delegata iz vrst definitivnih uslužbencev, kakor tudi iz vrst delavcev.

Osmi mednarodni socialistični zbor.

Mednarodni socialistični sekretariat sklicuje na dni 28. avgusta do 3. septembra t. l. v **Kodanj** (Kopenhagen, Dansko) osmi mednarodni socialistični zbor. Na ta zbor imajo pristop:

- a) vse one skupine, ki soglašajo s temeljnimi načeli socializma: s socializacijo produktivnih in izmenjevalnih sredstev, z mednarodnim združevanjem in akcijo delavskega razreda, s pridobivanjem politične moči po razredno zavednem, politično organiziranim proletarijatu;
- b) vse strokovne organizacije, ki stoje na stališču razrednega boja in priznavajo

potrebo politične t. j. zakonodajalne in parlamentarne akcije, ki pa niso direktno prizadete v političnem boju.

Dnevni red je za bodoči zbor določen sledeči:

- 1) Razmerje združenih organizacij k politični stranki;
- 2) Vprašanje delavske brezposelnosti;
- 3) Razsodišče in razoroževanje;
- 4) Mednarodne posledice delavske zakonodaje;
- 5) Organizacija mednarodnega protesta proti smrtni kazni;
- 6) Kako izvajati praktično in najhitrejše sklepe mednarodnega zbora;
- 7) Organizacija mednarodne solidarnosti.

Svarilo

pred
ponaredbami!

Tvoj slabi želodec
Je žalosten godec!
Če bi vžival

Ne bil bi bolan!

Naročajte „FLORIAN“ od izdelovalnice!

Naslo za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Pozor sodrugi!

Slovenski železničar, ki se zanima za socialno vprašanje sploh, za delavsko gibanje za politične in gospodarske boje našega časa, za mišljenje in stremljenje delavskega ljudstva, naj naroči

„**Rdeči Prapor**“

— ki izhaja —

== v Ljubljani trikrat na teden ==

in velja za:

Celo leto **14 K** — —

Pol leta **7 K** — —

Četrto leta **3 K 50 vln.**

Vsak zaveden železničar bi moral biti naročen na „Rdeči Prapor“.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

— Napitnina je odpravljena. —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
— in časnikov v vseh jezikih. —

Izdajatelj in odgovorni urednik **Josip Kopač**.